

Загалом існує кілька груп мотивів, які різною мірою пов'язані із професійною діяльністю:

1) мотиви, що мають більш опосередкований зв'язок із професією та пов'язані із сформованим у суспільстві ставленням до професії: усвідомлення суспільної значущості професії, її важливості та престижності;

2) внутрішні мотиви, безпосередньо пов'язані зі змістом професії та зумовлені інтересом до неї;

3) мотиви, пов'язані з різними потребами особистості, які можна задовольнити як у професійній діяльності, так і не тільки: потреба у самостверженні, спілкуванні, досягненнях, домінуванні тощо;

4) мотиви, які засновані на інтересі до зовнішніх та другорядних характеристик професійної діяльності;

5) мотиви, які відображають різні аспекти професійної самосвідомості особистості.

На основі аналізу, узагальнення та систематизації різних підходів ми пропонуємо розглядати професійну спрямованість як інтегральну (комплексну) якість особистості, яка є ієрархічно організованою системою професійно значущих ціннісних орієнтацій, мотивів, інтересів, які визначають вибіркоче ставлення до професії, успішність оволодіння нею, активність професійного самовдосконалення та ефективність виконання професійних функцій.

Література

1. В.Сластенин, В.Каширин Психология и педагогика // Высшее профессиональное образование. – 5-е издание – М.: Академия, 2007 – 480 с.

2. М.Фіцула Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – 2-ге вид. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.

Мельник І. А.

доктор філол. наук, доцент, професор кафедри української мови
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ФОРМУВАННЯ ВИСОКОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МОВНІ НОРМИ У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ»

Здатність здобувачів вищої освіти успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність залежить передусім від рівня їхнього оволодіння комплексом компетентностей – динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей тощо [1]. Підготувати фахівця з високим рівнем мовної компетентності, здатного миттєво реагувати на комунікативні та інформаційні виклики ХХІ сторіччя, – важливе завдання сучасних закладів вищої освіти.

Курс «Мовні норми у вимірах сьогодення» належить до циклу вибіркових навчальних дисциплін професійного спрямування підготовки бакалавра, за спеціальностями 035 Філологія, 014 Середня освіта (Українська мова і література), освітньо-професійними програмами Філологія, Середня освіта. Українська мова та література. Світова література. Він також адресований студентам інших спеціальностей, усім, хто хоче навчитись диференціювати й аналізувати мовні одиниці, явища, розвивати вміння використовувати у процесі спілкування мовні засоби, дотримуючись чинних фонетичних, орфографічних, акцентуаційних, графічних, орфографічних, лексичних, стилістичних, граматичних і пунктуаційних норм сучасної української літературної мови – підґрунтя високої мовної компетентності, оволодіти культурою усного та писемного мовлення, виробити навички застосовувати у практиці професійного спілкування ефективні прийоми й засоби вербальної комунікації, правила вимови, наголошення та правопису слів, слововживання, словозміни й

пунктуації, редагувати тексти з фонетичними, ортоепічними, наголосовими, ортографічними, лексичними, граматичними, пунктуаційними, стилістичними помилками тощо.

Курс має на меті актуалізувати й закріпити необхідні знання про мовні одиниці та явища відповідно до новітніх змін, виробити й удосконалити вміння й навички до самостійного поповнювання й творчого застосування в різних мовленнєвих ситуаціях набутих знань, виховати національно свідомих, духовно багатих особистостей з високим рівнем мовної компетентності.

Під час лекцій та практичних занять здобувачі вищої освіти докладно ознайомляться з новими рекомендаціями відомих мовознавців щодо вимови, наголошення, написання окремих слів, вживання тих чи тих лексичних, фразеологічних, граматичних та ін. одиниць, частина яких зазнала вагомих змін протягом кількох останніх десятиріч: поповнився словниковий склад мови, повернулися до мовної скарбниці незаконно вилучені питомі слова та вислови, з'явилося багато нових запозичень, відбулися зміни в системі відмінювання, словотворення, розширили сферу функціонування багато слів, словоформ, синтаксичних конструкцій, змінилося наголошення та написання окремих слів тощо. Наш вибірковий курс містить виважені рекомендації щодо розв'язання низки важливих дискусійних питань, обґрунтованих відповідей на неоднозначно витлумачені в науковій і навчально-популярній літературі проблеми, висунуті українською мовною практикою початку третього тисячоліття, які будуть корисні всім, хто хоче розібратися в складному лінгвальному просторі, пізнати тонкощі українського слова.

До практичних занять рекомендуємо студентам опрацювати новітню наукову, навчально-методичну, довідкову літературу, що має безпосередній стосунок до тематики курсу. Це насамперед одноосібні студії високоавторитетних українських учених: І. Р. Вихованця [2], К. Г. Городенської [3], О. Д. Пономарева [4], І. Д. Фаріон [5], колективні праці відомих у нашій державі мовознавців [6; 7; 8], найновіші академічні словники, довідники тощо, які містять цілком обґрунтовані поради стосовно вимови окремих звуків, наголошення і правопису слів, слововживання і словозміни, побудови синтаксичних конструкцій та вмотивованого вживання розділових знаків тощо.

Пропонований студентам навчальний матеріал сприятиме послідовному усвідомленому засвоєнню лексичних, граматичних, фонетичних, ортоепічних на інших чинних правил, майбутні фахівці отримають поради щодо цілісного вивчення й систематизації мовного матеріалу, самостійного пошуку потрібної інформації, орієнтації в новітньому мовно-інформаційному просторі. Здобуті знання матимуть застосування в майбутній професійній діяльності та в повсякденній практиці неофіційного спілкування, слугуватимуть надійним підґрунтям для підвищення комунікативної компетенції майбутніх фахівців.

Здобувачі вищої освіти, які успішно опанували запропонований курс, демонструватимуть мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової комунікації; розвиватимуть мовно-комунікативну компетентність учнів у майбутній професійній діяльності, набудуть навичок орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності, використовувати цифрові технології в освітньому процесі, формувати в учнів позитивне ставлення до відповідального використання інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій.

Література

1. Закон про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 19.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 1 травня 2021 року).
2. Вихованець І. Р. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди. Київ : ПУЛЬСАРИ, 2012. 160 с.
3. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. [вид. 2-е, істот. допов.]. Київ : КММ, 2019. 208 с.
4. Пономарів О. Українське слово для всіх і для кожного. Київ : Либідь, 2013. 360 с.

5. Фаріон І. Д. Мовна норма : знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей) : [монографія]. [вид. 3-є, допов.]. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 332 с.
6. Літературна норма і мовна практика : [монографія] / [С. Я. Єрмоленко та ін.] ; за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. 320 с.
7. Культура мови : від теорії до практики : [монографія] / [Л. Струганець та ін.] ; за ред. Л. Струганець. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2015. 216 с.
8. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : [навч. посіб.]. [3-є вид., допов. і перероб.]. / [О. Сербенська та ін.] ; за заг. ред. О. Сербенської. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 304 с.

Мефанік М. С.

канд. пед. наук, асистент

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ІННОВАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Питання інноватики в усіх сферах сучасного життя, у тому числі і в освіті, було поставлено державою в ранг соціально значущих. Серед визначених у «Національній доктрині розвитку освіти» (2002 р.). актуальних напрямів державної політики в галузі освіти передове місце посідає запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій управління, навчання й виховання. На поважне впровадження інновацій у галузі освіти наголошується також у «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів»[2], які підготовлені за матеріалами парламентських слухань у Верховній Раді України впродовж 2009 – 2016 рр.

Розгляд соціологічної, філософської, педагогічної і психологічної літератури із досліджуваної проблеми свідчить про підвищену увагу науковців щодо питань професійного становлення фахівців в умовах інноваційної діяльності, формування їхньої інноваційної компетентності.

Важливі аспекти педагогічної інноватики висвітлюються у працях І. Аркіна, В. Бикова, Л. Вовк, А. Гуржія, І. Дичківської, Ю. Гільбуха, Б. Гінзбурга, С. Гончаренка, В. Громого, Р. Гуревича, А. Дусавицького, В.Завіни, В. Загв'язинського, О.Козлової, М. Кадемії, М. Кларіна, Л. Коростильової, К.Макогон І. Ладенко, , В. Олійника, О. Савченко, А. Пригожина, І. Семенова та ін.

Наступні компоненти включені до складу професійної компетентності керівника інноваційного закладу освіти [1, с. 48]:

- інноваційна компетентність (володіння ініціативністю, інтелектуальним, системно-креативним, критичним мисленням, здатність генерувати ідеї, схильність до розумного ризику, здатність і готовність керувати змінами і мотивувати колектив на впровадження інновацій інноваційних проектів);

- функціональна компетентність (реалізація основних функцій менеджменту в освіті: прогнозування та планування, мотивація персоналу, організація та координація аналіз, облік та контроль; готовність і здатність вирішувати проблеми і вирішувати конфліктні ситуації, спираючись на наукові пізнання в галузі психології та етики ділового спілкування, менеджменту в освіті);

- дослідницька компетентність (володіння знаннями про нові досягнення в менеджменті, психологічної та педагогічної науці, науково-дослідними вміннями, готовністю і здатністю надавати науково-методичну підтримку педагогам, які залучені в дослідницьку діяльність й експериментальну);

- інформаційна компетентність (вміння здобувати, диференціювати і трансформувати необхідну інформацію, готовність і здатність управління інформаційними потоками,